

Паэтычны вянок беларускаму слову і кнізе

Кажуць, мова мая аджывае
Век свой ціхі: ёй знікнуць пара.
Для мяне ж яна вечна жывая,
Як раса, як сляза, як зара.

П. Панчанка

21 лютага,

РАЗМАЎЛЯЙ СЯ МНОЙ ПА-БЕЛАРУСКУ!

ДА МІЖНАРОДНАГА ДНЯ
РОДНАЙ МОВЫ

Хто б ты ні быў - жанчына ці мужчына,
дарослы ці малады, студэнт, рабочы,
настаўнік, вайсковец, інжынер ці бізнэсмэн -
ведай, што найлепшы твой скарб -
БЕЛАРУСКАЯ МОВА!

**Кніга - мудрасці глыток.
Палюбі яе спачатку і засвоіш ты, дзіцятка,
што яна - да ведаў крок.**

Заметки библиотекаря

ФОРМУЛЯР ЧИТАТЕЛЯ
детской библиотеки

Год					
Рег. №					

Фамилия _____

Имя _____

Отчество _____

Дата рождения _____

Учебное заведение _____

Класс _____

Домашний адрес _____

Телефон _____

Состоит читателем библиотеки

с _____ г.

Дата перерегистрации _____

Правила библиотеки обязуюсь выполнять.

подпись читателя

подпись поручителя

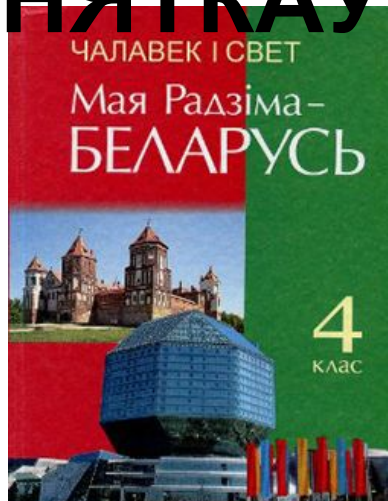
ПЛАН ЗАНЯТКАЎ

Чамучка

АСВЕТНІЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ПРАКТЫКУМ

СВАБОДНЫ МІКРАФОН

Букрыдар

Чамучка

Адкуль пайшла назва **акно**?

Адкуль з'явилася слова **дарога**?

Як звязаны **дарога** і **гасцінец**?

Акуль корань у слова **жыта**?

Якая радня **бульба** з **цыбуляй**?

БЕЛАРУСЬКІ

ПРЫМАЎКІ

Спакон веку кніга

З кнігаю жыць — век

Дом без кнігі — дзень

З кнігай павядзешся -

...

Добрая кніга —

.....

Спакон веку кніга расціць
чалавека.

З кнігаю жыць — век не
тужыць.

Дом без кнігі — дзень без
сонца.

З кнігай павядзешся —
розуму

дабярэцца — лепшы
сябар.

An illustration of a stack of books and an open book. The stack consists of several books with different colored covers (red, blue, green). The open book in the foreground has white pages and a dark cover.

Мая Радзіма

Беларусь

Рукапісная кніга, у якой
штогод запісвалі звесткі аб
гістарычных падзеях.

Апавяданне пра справы і
ўчынкі чалавека, пра
заняткі нашых продкаў.

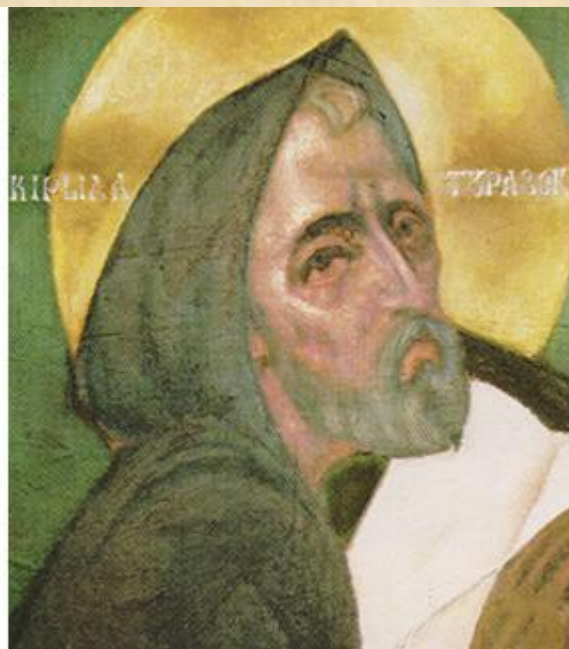
Паданне.

Самы старажытны летапіс
усходніх славян.

За красоўства сучаснікі
назвалі гэтага чалавека
Златавустам.

Кірыла Тураўскі.

Галоўнымі цэнтрамі
перапісвання кніг на
беларускіх землях былі
гарады...

Полацк і Тураў.

Што гэта?

ШТО ГЭТА? ШТО ГЭТА? ШТО ГЭТА?
ДА ЛО ПО РТ ЗА КОВ ПН МШ Ж Н ПЛАЗА
ТТ АН В Г П П А Л Н Ч Е Р Е Д А Ы Н Н Е С Д О
А Л Л О А П О С Л Н П Л Н Л Н Ч Е Т М С А Л Н Е С Н
Т Р О Д А Л О А Д О Б Р О С Ъ Т В О Р Ж О У
К О У П Н Т М Н Ж Н П А

ШТО ГЭТА? ШТО ГЭТА? ШТО ГЭТА?
ДА ЛО ПО РТ ЗА КОВ ПН МШ Ж Н ПЛАЗА
ТТ АН В Г П П А Л Н Ч Е Р Е Д А Ы Н Н Е С Д О
А Л Л О А П О С Л Н П Л Н Л Н Ч Е Т М С А Л Н Е С Н
Т Р О Д А Л О А Д О Б Р О С Ъ Т В О Р Ж О У
К О У П Н Т М Н Ж Н П А

На Беларусі берасцяныя

граматы выяўлены ў Віцебску і Мсціславе.

Берасцяная грамата, знойдзеная ў 1959 у Віцебску, мае наступны тэкст (у перакладзе на сучасную мову):

«Ад Сцяпана к Няжылу. Калі ты прадаў адзенне, то купі мне жыта на 6 грыўняў. А калі чаго не прадаў, то прышли мне ў наяўнасці. Калі ж прадаў, то, дабрадзеі мой, купі мне жыта».

Першая на Беларусі жанчына,
абвешчаная царквой святой. Яна
чытала і перапісвала кнігі, а
атрыманыя грошы раздавала
бедным.

Ефрасіння Полацкая.

Пачынальнік кнігадрукавання
сярод усходніх славян.
Знакаміты беларускі
перца

Францыск Скарына

Самыя знакамітыя песняры роднай мовы і Бацькаўшчыны.

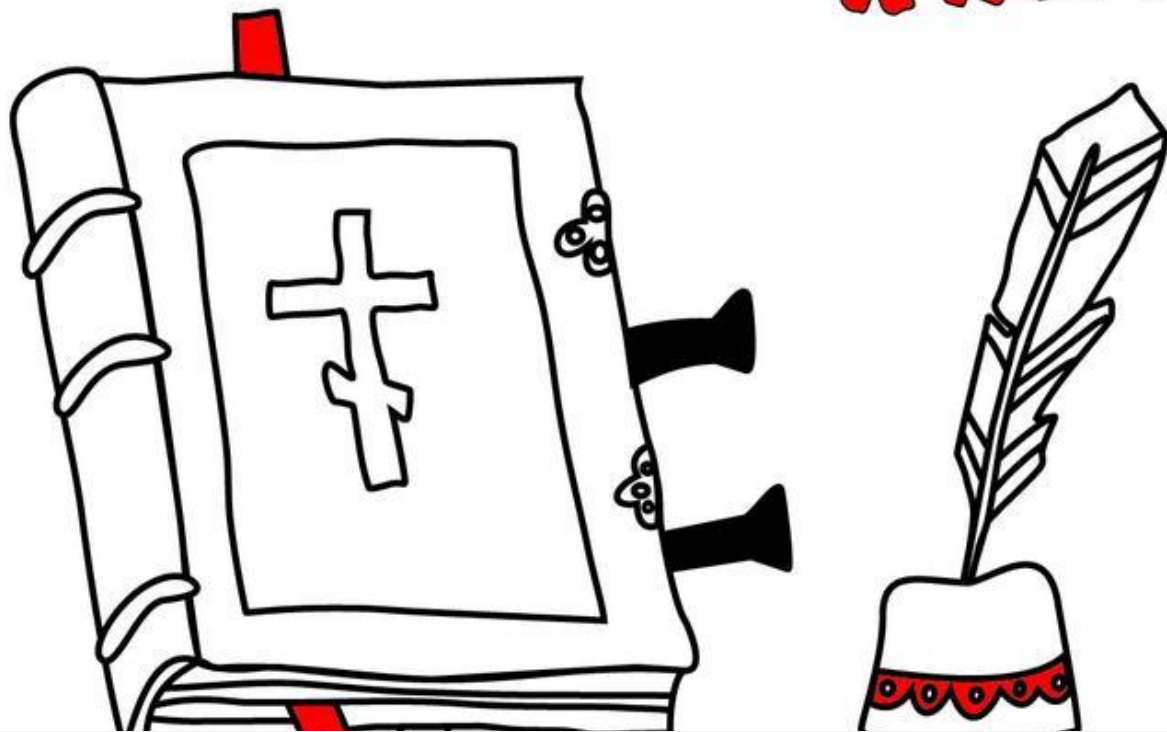
Якуб
Колас

Янка Купала

ТАЙНЫ ПРАВАСЛАЎНАЙ КНІГІ

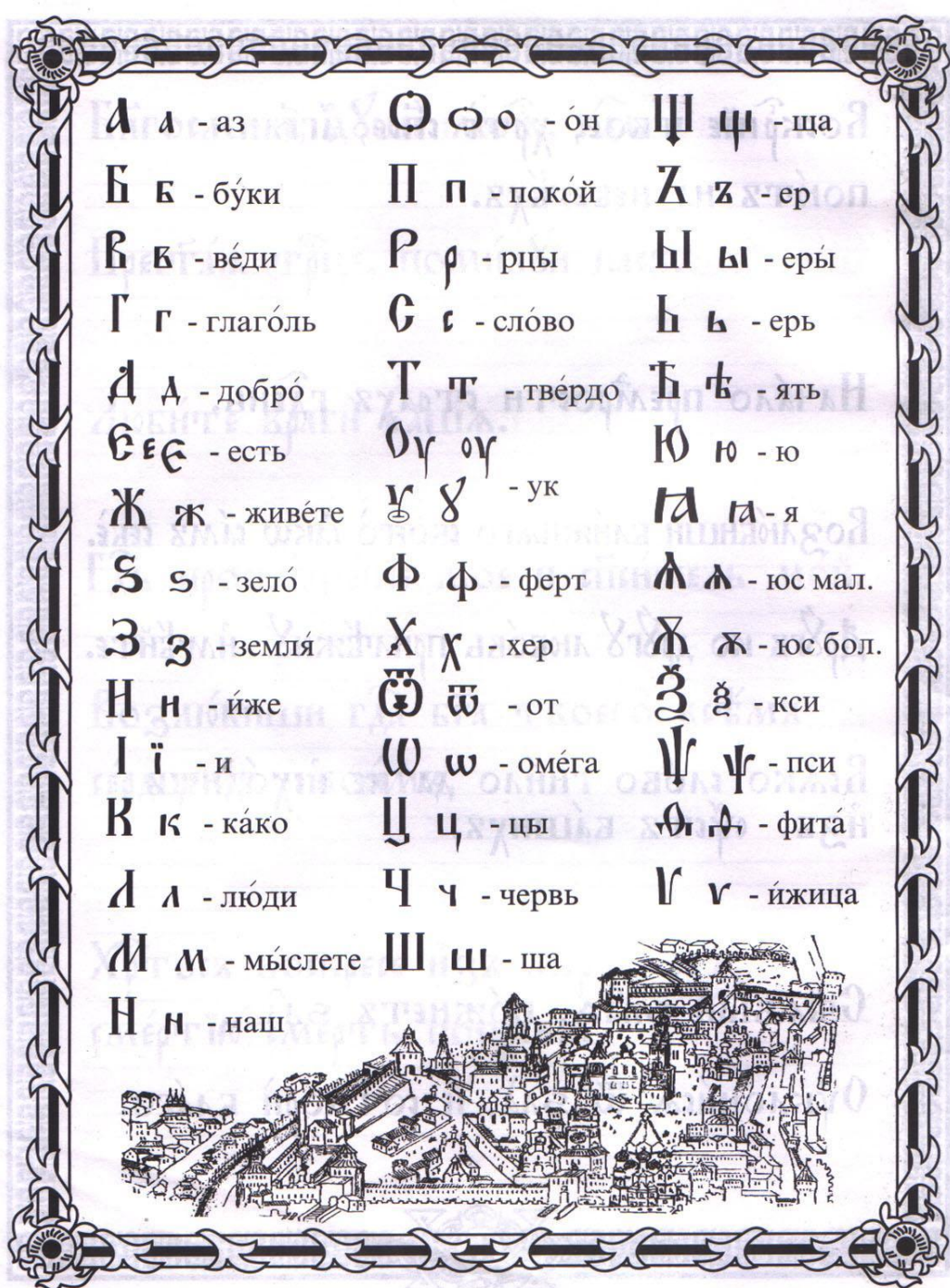
Пазнаёмцеся са славянскай азбукай і адкажыце на пытанні:

- Якая літара абазначае займеннік 1-ага ліца?
- Якія літары абазначаюць адразу два зычных гукі?
- Якая літара абазначае 2 гукі і можа адначасова з'яўляцца прыстаўкай і прыназоўнікам?

А а - аз	О о о - он	Ш ш - ша
Б б - буки	П п - покой	Ъ ъ - ер
В в - ве́ди	Р р - рцы	Ы ы - еры
Г г - глаго́ль	С с - сло́во	Ь ь - ерь
Д д - добро́	Т т - твёрдо	Ѣ ѣ - ять
Е е е - есть	У у оу оу	Ю ю - ю
Ж ж - живёте	Ѹ ѹ - ук	Ѧ ѧ - я
З з - зело́	Ф ф - ферт	Ѧ ѧ - юс мал.
И и - іже	Х х - хер	Ѩ ѩ - юс бол.
І і - и	Ѡ ѡ - омега	Ѣ ѣ - кси
К к - како́	Ц ц - цы	Ѳ ѳ - пси
Л л - лю́ди	Ч ч - червь	Ѧ ѧ - фита
М м - мьслете	Ш ш - ша	Ѹ ѹ - іжица
Н н - наш		

- Назавіце дзве літары, якія абазначаюць адзін і той жа гук і сустракаюцца толькі ў запазычаных словах.
- Пра якую літару паэт Аляксандр Блок сказаў, што без яе лес выглядае голым?
- Якая літара падобна да купала храма ці да шлема воіна?

А а - аз	О о о - он	Щ щ - ша
Б б - бѹки	П п - покой	Ъ ъ - ер
В в - вѣди	Р р - рцы	Ы ы - еры
Г г - глаголь	С с - слово	Ь ь - ерь
Д д - добро	Т т - твердо	Ѣ ѣ - ять
Е е е - естѣ	У у оу	Ю ю - ю
Ж ж - живѣте	Ѹ ѹ - ук	Ѧ ѧ - я
З з - зело	Ф ф - ферт	Ѭ ѭ - юс мал.
З з - земля	Х х - хер	Ѯ ѯ - юс бол.
Н н - ѳже	Ѽ ѽ - от	Ѻ ѻ - кси
І і - и	Ѽ ѽ - омега	Ѽ ѽ - пси
К к - како	Ц ц - цы	Ѽ ѽ - фита
Л л - люди	Ч ч - червь	Ѽ ѽ - ѳжица
М м - мыслете	Ш ш - ша	
Н н - наш		

- 1) А - аз
- 2) Р – пси; Х - кси
- 3) Т - отъ
- 4) F – фита; Ф - ферт
- 5) Э -ять
- 6) Z – юс малый

ПРАКТИКУМ

Перакладчыкі. Запоўні табліцу.

	<i>Тлумачэнне па-беларуску</i>	<i>Тлумачэнне па-руску</i>
блага/благо		
бараніць/боронить		
дыван/диван		
прозвішча/ прозвище		
карысны /корыстный		
люстэрка/ люстра		

Перакладчыкі. Запоўні табліцу.

	<i>Тлумачэнне па-беларуску</i>	<i>Тлумачэнне па-руску</i>
блага/благое	блага (дрэнна)	благо (рус. "добро")
бараніць/бороніць	Бараніць (рус. "защищать")	бороніць (разрыхляць бараной)
дыван/диван	дыван (рус. "ковёр")	диван (прадмет мэблі)
прозвішча/ прозвішце	прозвішча — фамилия	мянушка — прозвішце
карысны /карыстны	карысны — полезны	карыстны, карыстолюбвы, думаючы толькі о пользе
люстэрка/ люстра	зеркало	потолочная лампа

Запоўні табліцу. Запаўняючы апошні слупок, карыстайся словамі для даведак. Параўнай словы першага і другога слупкоў і адкажы на пытанне: на якой мове іх утварэнне лягчэй разгадаць — на рускай ці на беларускай?

<i>Па-беларуску</i>	<i>Па-руску</i>	<i>Утварэнне</i>
шклянка		
студзень		
Бацькаўшчына		
вясёлка		
лістапад		
канюшына		

Па-беларуску	Па-руску	Утварэнне
шклянка	стакан	зроблена са шкла
студзень	январь	студзіць, марозіць
Бацькаўшчына	Отечество	месца, дзе нарадзіліся і жывуць бацькі
вясёлка	радуга	ад яе з'яўлення становіцца весела
лістапад	ноябрь	аставіў дрэвы без лісця
канюшына	клевер	жаданая ежа каня

Адшукай беларускія адпаведнікі да рускіх прыказак і прымавак

Утро вечера медреннее.

**На чым вазку едзеш,
таму і песенькі спявай.**

**С волками жить – по
волчьи выть.**

**Блізка відаць, да
далёка дыбаць.**

**Яблоко от яблони
недалеко падает.**

**Пераначуем – болей
пачуем.**

**Близок локоток, да не
укусишь.**

**Не сунь носа ў чужое
проса.**

Не лезь не в свое дело

Як пугай па вадзе

Как о стенку горох

**Якое дрэва, такі і клін,
які бацька, такі і сын.**

Адшукай беларускія адпаведнікі да рускіх прыказак і прымавак

Утро вечера мудренее.

Пераначуем – болей пачуем.

С волками жить – по волчьи выть.

На чым вазку едзеш, таму і песенькі спявай.

Яблоко от яблони недалеко падает.

Якое дрэва, такі і клін, які бацька, такі і сын.

Близок локоток, да не укусишь.

Блізка відаць, да далёка дыбаць.

Не лезь не в свое дело.

Не сунь носа ў чужое проса.

Как о стенку горох.

Як пугай па вадзе

**“СВАБОДНЫ МІКРАФОН” –
выказванні вучняў па прачытаных
творах.**

Вучні артыстычна чытаюць вершы, уважліва слухаюць, вызначаюць словы і

Праца ў парах з дэфармаваным тэкстам

Родная мова

.....што рэдка можна пачуць нашу мову. Гэта вельмі ... мова. Я буду старанна вучыцца, каб умець ... па-беларуску. мяне чакае шмат цікавага. ... з сябрамі мы пераадолеем усе цяжкасці!

Мая Радзіма Рэспубліка Беларусь, мая- .

Букрыдар – інфармацыйна-адукацыйнае будучае

Інфармаванне па наступнаму ўроку пазакласнага
чытання.

Тэма: У дзівосным свеце мастацтва

Тамара Бунта. «Урок музыкі».

Змітрок Бядуля. «Дудачка».

Анатоль Дзеружынскі. «Наш беларускі ручнік».

Максім Танк. «Казка пра музыку».

Уладзімір Карызна. «Іграй, жалейка, не змаўкай...».

Мікола Чарняўскі. «Цымбалы».

Уладзімір Ягоўдзік. «Слуцкія паясы».

*... Нібы маці, берагчы
Працаўніцу нашу – мову,
Бо яна – жыцця зачын
І пачатак песні новай.*

Я Сіпакоў

*... Не, я не супраць розных іншых моў,
Але мне роднай смак заўсёды мілы.
І я – падданы беларускіх слоў,
Тых, да якіх Радзіма прычасціла.*

Н. Гальпяровіч

*... Яна мяне люляла і лячыла,
Збірала зёлкі, травы і қару,
Яна мяне з маленства навучыла
Шақ гаварыць, як сённяя гавару...*

С. Трахоўскі

